

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 9. De haeresibus a Rom. Pontif. damnatis post mortem auctorum earum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

suarecessit, & errores publicè reuocauit, vt cõstat ex extrauagan. incipien. *Vas electionis*, quam hic citat Eymericus, quod factum fuit anno quinto Pontificatus domini Joannis xxii. qui incidit in annum Domini, MCCCXXI.

c Quartus error & hæresis est, &c. Hic est primus error ordine eorum, qui damnati sunt per Ioanem xxii. in extrauagan. incipien. *Gloriosam Ecclesiam*, cuius quoddam fragmentum refert Eymericus infra in hac 7. parte, q. 6. Hos autem errores profitebantur Fraticelli Begardi, quorum dux & caput fuit Henricus de Ceua, vt constat ex dicta extrauagan. *Gloriosam Ecclesiam*, & ex Eymericis infra in hac 2. parte, q. 16.

d Nonus error est, &c. Hunc item errorem & duos sequentes defendebant Fraticelli seu Begardi, vt constat ex Eymericis infra in hac 2. par. q. 11. et ex Beato Antonino in summa par. 4. ti. xi. c. 7. §. 5.

e In extrauaganti autem domini Papæ Benedicti duodecimi. Antea legebatur, undecimi. Sed locum restituimus tum in hac questione, tum alibi, vt de Benedicto duodecimo accipitur, sicut ostendimus super extrauagan. *Benedictus Deus*, relata supra in hac 2. parte, folio 134. vbi nonnulla tradidimus, quæ hunc locum illustrabunt.

QVÆSTIO IX.

De hæresibus à Rom. Pont. dānat is post mortem auctorum earum.

SVMMA RIVM.

- 1 Petri Ioannis errores xx. damnati.
- 2 Alij duo insuper eiusdem errores.
- 3 Michael de Cesena hereticus.
- 4 Errores Ioanni de Parma tributi.
- 5 Raymundi Lulli errores quam plurimi.
- 6 Lullistarum errores.

Nona quæstio est: Hæreses & errores per diuersos summos Pontifices de fratrum consilio condemnati, post mortem illorum, qui errores huiusmodi posuerunt, qui sunt?

Ad hanc respondemus, quod ante condemnationem prædictorum errorum factam per dominum Ioanem xxii. in Extrauagan. Cū inter nonnullos, & Quia quorundam mentes, de quibus infra, & ante a condemnationem statum dictorum errorum factam per dominum Benedictum xii. in Extrauagante, *Benedictus Deus*, de qua supra.

† Quæst. 17. huius part. 15.

fol. 127.

Idem dominus Ioannes Vigessimus secundus condemnauit de multorum consilio magistrorum in theologia postillam fratris Petri Ioannis ordinis Fratrum Minorum super Apocalypsim, oritur de villa, quæ dicitur Seriatum, diceces. Biterren. propter hereticas & erroneas articulos in frascriptis in dicta postilla contentos: quos articulos cū postilla pariter condemnauit. Condemnauit etiam postillā eiusdem fratris Petri Ioannis super Mattheum, & postillā etiā eiusdem super

† scilicet, epistolasi.

A canonicas, & in quibus, vt in postilla super Apocalypsim continentur hæreses aliquæ in effectum consimiles. Hæreses autem dictæ postillæ sic, vt prædicatur, condemnata, sunt istæ.

Aduertendum tamen prius est, quod infra partem, per Babyloniam meretricem magnā intelligit vniuersalem Romanam Ecclesiam militatē, quam nos, & vere, vocamus Sanctam Catholicam & Apostolicam. Per Ecclesiam Catholicam intelligit idem, scilicet vniuersalem Romanam Ecclesiam. Per bestiam intelligit idē. Per synagogam Satanae intelligit idem. Per mysticū Antichristum intelligit Papam, seu Pontificem Romanum. Per Angelum consignatum intelligit Beatum Franciscum. Per Christi militiam intelligit Begardos, seu eorum hæresibus & erroribus credentes. Per Euāgelicam vitam, seu regulā intelligit nihil habere nec in proprio, nec in communi, nec ius, seu dominium in rebus habere donandi, vendendi, seu ex illis acquirendi, vel alias alienandi, sed habere in eis simplicem usū facti. Per ecclesiam spirituales intelligit idem, scilicet & eius erroribus credentes.

Errores Petri Ioannis.

Prima hæresis est: quod sextus status Ecclesie quæ incepit, vt dicitur à tempore Beati Francisci, & plenius à tempore condemnationis Babylonis meretricis magnæ, quando Angelus Christi signo signauit per suos futuram militiam Christi, & durabit vsque ad tempus Antichristi, & præeminet notabiliter quinque primis.

Secunda hæresis est: quod sicut in primo Christi aduentu formata est noua Ecclesia, veteri synagoga reiecta, sic & in initio sexti status, ventitas prioris temporis est vniuersaliter repellenda, vt videatur nouum sæculum, seu noua Ecclesia tunc formari veteribus iam reiectis. Et sicut in sexta ætate reiecto carnali Iudaismo, & veritate prioris sæculi, venit nouus homo Christus cū noua lege, vita, & cruce: sic in sexto statu reiecta carnali Ecclesia, & veritate prioris sæculi, renouabitur Christi lex, & vita, & crux: propter quod in eius primo initio Franciscus apparuit cauteratus, & Christo totus crucifixus, & consignatus.

Tertia hæresis est: quod sicut gloria, quæ fuerat synagoga parata, & pontificibus suis, si in Christum credidissent, translata fuit ad primitiuā Ecclesiam, & ad pastores eius: sic & gloria parata finali ecclesie quinti status, propter eius militiam ad electos sexti status fuit translata.

Quarta hæresis est: quod constat regulam fratrum Minorum per Beatum Franciscum editā esse verè & propriè illam Euāgelicam, quam Christus in seipso seruauit, & Apostolis imposuit, & Euāgelij suis conscribi fecit.

Quinta hæresis est: quod regula Beati Francisci est condemnanda à pluribus ab Ecclesia carnali, & superbiorū negter, & sophysticè, sicut Christus eodēnatus fuit à synagoga reprobata Iudeorum, & hoc oportet prætere terminium Ecclesie sicut Christi & suorum condemnatio à Iudeis præiuit temporalem exterminium synagoga.

Sexta hæresis est: quod beatus Franciscus est ille

ille Angelus, de quo dicitur in Apocalypsi: Vidi alterum angelum habentem signum Dei viuus Euangelica vita, & regula sexto, & septimo tempore, pagada, & magnificada renouator, & sumus post Christum, & eius matrem obseruator.

Septima hæresis est: quod decet condensationem regula beati Francisci præire exterminium carnalis Ecclesia, ad hoc, vt iusto Dei iudicio carnalis Ecclesia prout meruit excitetur, & eius malitia crescat, & consumatur ꝛ vique ad impugnationem vita, & Spiritus sancti.

Octaua hæresis est: quod ferè omnes clerici, & regulares possidentes aliquid in communi, videntur minus bene sentire de abrenunciacione Euangelica huiusmodi in communi.

Nona hæresis est: quod sicut synagoga propagata est ex duodecim Patriarchis, & Ecclesia de gentibus ex duodecim Apostolis: sic finalis Ecclesia reliquitur Iudæorum, & gentium est per duodecim viros Euangelicos propaganda: vnde beatus Franciscus habuit duodecim filios, & socios, per quos, & in quibus fuit fundatus, & initiatus ordo Euangelicus.

Decima hæresis est: quod tertia tribulatio transigit manus per apparentiam celeberrimam auctoritatis Ecclesia, & plebeia multitudinis sibi subdat, & per apparentiam contrarij in spiritualibus viris.

Vndecima hæresis est: quod Angelus Franciscus sentiet se prosperari, non ita in carnali Ecclesia Latinorum, sicut in Græcis, & Sarracenis, & Tartaris, & tandem in Iudæis.

Duodecima hæresis est: quod omnes abbates quinti temporis conuenient in quintum caput bestie, quæ est diabolus, aut Antichristus, & congregatio malorum.

Tridecima hæresis est: quod illa Ecclesia, quam nos vocamus vniuersalem Ecclesiam catholicam militatam, est Ecclesia carnalis, Babylon meretrix magna extensiuè, quia boni sic sūt in ea, sicut pauca grana auri inter immentos aceros arene, & sicut pauca grana tritice sub immento cumulo palearum, quæ etiam Ecclesia carnalis publicè, & impudentissimè adulteratur à suo sponsò Christo: quæ etiam se, & omnes gentes sibi subiectas corrumpit, scedis carnalitatibus, & simoniacis cupiditatibus, & terrena gloria huius mundi, quæ etiam nunc exarsit in iram contra viros spirituales, & contra vires, & influxus Spiritus sancti, quæ etiam cecidit intus spirituales, & exterius corporaliter, & quæ per temporale exterminium cecidit in mundo, deinde ad æternum supplicium cecidit in inferno, & quæ sua malitia, & potestate impediuit, & angustiauit spiritum electorum, & controuersionem totius orbis: quæ etiam est exterminanda, & eius exterminium erit Sanctis quasi exitus de carcere, ad libertatis lautudinem, & volatum, & exitus de tenebrosissimo fumo fornacis ad lucem solarem, & sicut exoneratio à lapide molari, seu à monte imenso.

Quartadecima hæresis est, quod sicut per quatuor animalia quatuor primos status Sanctorum

A designata, sublimata est generalis sedes Romana Ecclesia ceteris patriarchalibus seu orientalibus à Christo, & ab eius vera fide, & reiectis, sic in eodem tempore per quatuor bestias à Daniele visas, quatuor primis ordinibus Sanctorum

Dan. c. i.

contrarias, sublimata est sedes bestia, id est bestialis caterua, ita vt numero, & potestate preualeat, & fere absorbeat sedem Christi, cui localiter, & nominaliter est commixta, vnde & sic appellatur Ecclesia fidelium, sicut & illa, quæ verè est per gratia Sedes, & Ecclesia Christi. Super huiusmodi vero malitia, non cessant zelatores sancti huius quinti temporis effundere phialam detestationis, & celebris increpationis, ita quod regnum eius, vel it nolit euidenter apparet omnibus. & etiã ipsi sunt tenebrosi, id est, fœda & enormi luxuria, & auaritia, & simonia, & superbia, & dolosa negotiatione, & astutia, & ferè omni malitia dissipati, & abominandum: Vnde & infra vocatur Babylon meretrix habens in manu sua poculum aureum plenum abominatione. Per hæc autem sedem bestia designatur principaliter carnalis clerus, in hoc quinto tempore regnans, & toti Ecclesia præsidens: in quo quidè bestialis vita transcendenter, et singulariter regnat, et sedet sicut in sua principali sede: Et longe plus, quam in laicis plebibus sibi subiectis.

Quintadecima hæresis est, quod tempore Antichristi mystici, carnalis Ecclesia, per quã intelligitur in toto suo processu Ecclesiam Romanam, contra doctrinam Sanctorum, & vitam & zelum, acris exardescens, quasi omnino sicetur spirituali sapientia, & virtuali gratia, & opulentia Christi: sicut factum fuit in Iudæis, & in Græcis, ita vt pateat omni errori.

† al. sicabitur.

Sextadecima hæresis est, quod sicut Vasthi regina à regno, & coniugio regis Assueri abiecta, electa est Esther humilis, & sancta ad eiusdem regis conubium, & regnum, fecitque rex magnificum conuiuium cunctis principibus, & seruis suis, sic reiecta synagoga, electa est Ecclesia multitudinis gentium: sicque in sexto statu Ecclesia reiecta Babylone adultera, oportet spiritualement Ecclesiam exaltari, & celebre ac spirituale conuiuium post eius nuptias celebrari.

Esther. c. i. & 2.

Decima septima hæresis est: quod sub mystico Antichristo fienda est subuersio & commotio, per quam tota carnalis Ecclesia terribiliter excitabitur, & commouebitur contra Euangelium spiritum Christi.

† al. excæcabitur.

Decima octaua hæresis est: quod sub mystico Antichristo cadet Babylō meretrix carnalis Ecclesia, quo tempore sancti patres fortiter prædicabunt dicentes, quod ex tunc non est Ecclesia Christi, sed synagoga satanæ, & habitatio demoniorum, quæ ante in corde suo dicebat superbiendo: Sedeo regina in magna præsentia, & gloria, super regnum meum dominor, & quiesco, & vidua nõ sum; id est, non sum desuita gloriofis episcopis, & regibus.

Decima nona hæresis est: quod Romana Ecclesia est mulier illa meretrix magna, de qua agitur in Apocalyp. quæ fuit quondam in statu paganis, &

Apoc. c. 17. & 18.

mi, & postmodum fuit in fide Christi, quæ nunc multus criminibus cum hoc modo fornicata est, quæ merito vocatur meretrix magna, quia à fidei cultu, & à sincero amore, & delictis Christi sponsi sui recedens, adhæret huic sæculo, & diuitiis, & delictis eius, & diabolo, & regibus, & magnatibus, & prælatis, & omnibus alijs amatoribus huius sæculi.

Vigesima hæresis est: quod magis appropriatè competit doctoribus status tertii generalis, qui est sextus, & septimus, esse spirituales portas a pertas introducentes aperitores, seu explicatores sapientiæ Christianæ, quàm Apostolis.

Multa alia hæreticalia posuit iste frater Petrus Ioannes in epistola prædicta: sed hæc sunt principalia, & ad hæc cætera reducuntur: potius quæ plura alia falsa temeraria, blasphema, periculosa, præsumptuosa pariter, & infana.

Articuli autem postilla super canonicas, & postilla super Matthæum, continent prædictos articulos in sententiâ, & effectu, de condemnatione Ecclesiæ carnalis Babylonæ meretricis magnæ, & exaltatione ecclesiæ spiritualis: sed in speciali ponuntur in postilla super Matthæum duæ hæreses, quæ sunt postmodum condemnatæ, una per dominum Clemeatem V. & alia per dominum Ioannem XXII.

1 Prima hæresis est: quod quando vnus militum lancea latus Christi in Cruce pendentis aperuit, quod Christus adhuc erat viuus, & nondum mortuus. Et hæc condemnatur in Clem. de sum. Trin. & fide Carth. cap. Fidei.

Secunda hæresis est: quod Christus, & Apostoli eius non habuerunt aliqua in proprio, nec in communi, nec in rebus, quibus utebantur, habuerunt nisi simplicem vsum facti. Hæc condemnatur in extrauagantibus prædictis, cum inter. & Quia quorundam mentes.

Errores Michaelis de Cæsana.

3 Postmodum vero factis dictis condemnationibus de præfatis hæresibus, & erroribus, & præfertim de hæresibus condemnatis in sepe dictis extrauagantibus, fuerunt condemnatæ hæreses istæ iterum, & consimiles. cõtente in libello fratris Michaelis de Cæsana hæretici Ministri Generalis ordinis Fratrum Minorum, propter hæc causam à ministerio ¶ depositi: quem fecit contra dominum Ioannem XXII. prædictum, vocas eundem dominum Ioannem Papam, Ioannem de Caturco hæreticum, gerentem se pro Papa in Auinione: qui dominus Ioannes eundem fratrem Michaeliem deposuit, & suum libellum, & contentos in ipso dictos errores condemnauit, & cõdemnando doctrinam eius hæreticalem, & pestiferam, condemnauit etiam & personam, eum hæreticum promulgando, vt patet in extrauagante eiusdem domini Ioannis XXII. quæ incipit: Quia vir reprobis Michael de Cæsana, & Magister ¶ Generalis ordinis Fratrum Minorum.

Errores Ioannis de Parma.

4 Aduertendum tamen, quod ante cõdemna-

tionem prædictorum librorum editorum à prædicto fratre Petro Ioanne factam Auinione per dominum Papam Ioannem XXII. dominus Alexander Papa III. condemnauit Romæ quædam librum, Euangelium æternum communiter appellatum: cuius auctor fuit, vt fertur communiter, quidam frater Ioannes de Parma licus monachus: in quo libro sequentes hæreses & errores sunt reperti.

Primus error est: quod doctrina Abbatis Ioachim excellit doctrinam Christi, & consequenter nouum, & vetus testamentum.

Secundus error: quod Euangelium Christi non est Euangelium regni, & ideo non est ædificatorium.

Tertius error: quod nouum testamentum est euacuandum, sicut vetus est euacuatum.

Quartus error: quod nouum testamentum nõ durabit in virtute sua, nisi per sex annos proxime tunc futuros, videlicet vsque ad annum Christi incarnationis Mccx.

Quintus error: quod illi, qui erunt ultra prædictum tempus, erunt in statu perfectorum.

Sextus error: quod Euangelium Christi aliud Euangelium subdet, & ita pro sacerdote Christi aliud Euangelium succedat.

Septimus error: quod nullus simplex homo est idoneus ad instruendum hominem alium de spiritualibus, & æternis, nisi illi, qui incedunt pedibus nudis.

Octauus error: quod quantumcunq; Deus alligat Iudæos in hoc mundo, illos tamen seruabit, & quibus benefaciet etiam manentibus in Iudaismo: & quod in fine liberabit eos ab omni impugnatione hominũ, etiã in Iudaismo manentes.

Nonus error: quod Ecclesia nondum peperit nec pariet filios ante finem regni temporalis, & si nieriur per sex annos tunc proxime sequentes.

Et per hoc datur intelligi ibidẽ, quod religio Christiana, quæ iam multos peperit vocatos ad fidem Christi, non est Ecclesia.

Decimus error: quod Euangelium Christi neminem perducit ad perfectum.

Vndecimus error: quod adueniente Euangelio Spiritus sancti, siue clarescete opere Ioachim (quod ibidem dicitur Euangelium æternum, siue Spiritus sancti) euacuabitur Euangelium Christi.

Duodecimus error: quod spiritualis intelligentia noui testamenti non est commissã Papæ Romano, sed tantum litteralis.

Et per hoc datur ibi intelligi, quod Ecclesia Romana non potest iudicare de spirituali intelligentia noui testamenti; & si iudicat, temerariũ est eius iudiciũ, & ei non est acquiescendũ; quia Ecclesia Romana (vt dicunt) animalis est, & non spiritualis.

Tertiadecimus error: quod recessus ecclesiæ Græcorum à Romana Ecclesia fuit bonus.

Sup. pag. 7.

Hæbetur inf. q. 15. huius parçis.

¶ al. magisterio.

¶ al. Ministe.

Et per hoc datur intelligi, quod viri spiri-
rituales non tenentur obedire Romanæ
Ecclesiæ, nec acquiescere eius iudicio.

Quartusdecimus error: quod tertius ordo cle-
ricorum, qui secundum prædictum librum est
ordo religiosorum, non tenetur se exponere
morti pro defensione fidei, aut conseruatione
cultus Christi, sed secus de alijs hominibus.

Quintusdecimus error: quod populus Græ-
cus magis ambulat secundum spiritum, quam
populus Latinus.

Et per hoc datur intelligi, quod popu-
lus Græcus magis est in statu saluando-
rum, & magis est adhærendum ei, quam
populo Romanæ Ecclesiæ.

Sextusdecimus error: quod sicut filius opera-
tur salutem populi Romani siue Latini, qui si-
lium repræsentat: sic pater operatur salutem po-
puli Græci, qui Spiritum repræsentat.

Et per hoc datur intelligi: quod pater
saluum faciet populum Grecum, & Iudai-
cum: qui spiritum repræsentant.

Decimusseptimus error: quod sicut veniente
Ioanne Baptista, ea quæ præcesserunt, refutata
sunt necessario, propter noua superuenientia: ita
adueniente tempore Spiritus sancti, siue tertio
statu mundi, ea quæ præcesserunt, refutabuntur
necessario, propter noua quæ superuenient.

Ex quo datur intelligi, ibidem, quod
nouum testamentum refutabitur, & vetus
projicietur.

Decimus octauus error: quod Spiritus san-
ctus aliquid recipit ab Ecclesiâ, sicut Christus
in quantum homo accepit à Spiritu sancto.

Decimus nonus error: quod Christus, & Apo-
stoli eius non fuerunt perfecti in vita contem-
platiua.

Vicesimus error: quod actiua vita vsq; ad tẽ-
pus Abbatis Ioachim fructuosa fuit: sed nũc fru-
ctiuosa non est: contemplatiua vero vita ab ipso
Ioachim fructificare cœpit, & amodo in perfe-
ctis successoribus eius perfectius manebit.

Et per hoc datur intelligi ibidẽ, quod
ordo clericorum, ad quem pertinet vita
actiua, amodo non fructificabit in ædifica-
tione Ecclesiæ, & conseruatione; nec om-
nino in regimine; sed ordo monachorum
in his fructificabit.

Vicesimus primus error: quod aliquis de ordi-
ne religiosorum futurus est, qui præferetur om-
nibus dignitate, & gloria, in quo implebitur pro-
phetia, & promissio Psalmistæ dicentis: Hunc
cecidit mihi in præclaris: etenim hæreditas
mea præclara est mihi.

Vicesimus secundus error: quod ille ordo in
quo complebitur prædicta promissio Psalmistæ
nunc conualecet, quando ordo clericorum desi-
nerit petire.

Vicesimus tertius error: quod ille ordo paruu

lorum est, in quo complebitur promissio prædi-
cta Psalmistæ.

Vicesimus quartus error: quod sicut in primo
statu mundi fuit commissum regnum, seu regi-
men totius Ecclesiæ à Patre aliquibus de ordine
coniugatorum, in quo auctorizatus fuit ille or-
do: sic etiam in tertio statu mundi committetur
alicui, vel aliquibus de ordine monachorum à
Spiritu sancto, in quo vel quibus ab ipso gloria-
bitur ille ordo.

Vicesimus quintus error: quod illi, qui præsit
collegijs monachorum, in diebus istis cogitare
debent de recessu à sæcularibus, & parare se ad
reuertendum ad antiquum populũ Iudæorum.

Vicesimus sextus error: quod prædicatores,
qui erunt in ultimo statu mundi; erunt maioris
dignitatis, & auctoritatis, quam prædicatores
primitiue Ecclesiæ.

Vicesimus septimus error: quod prædicatores,
& doctores religiosi viri quando infestabuntur
à clericis, transibunt ad infideles, & timendum
est ne ad hoc transeant, vt cogant eos in prælium
contra Romanam Ecclesiã, iuxta doctrinã
Ioannis, Apoc. 15.

De Raymundo Lullo, & eius erroribus.

Postea s̄ dominus Papa Gregorius X I. in
Consistorio etiam de consilio fratrum interdi-
xit, & condemnauit doctrinã cuiusdam Ray-
mundi Lulli Catalani mercatoris, de Ciuitate
Maioricarum oriundi, laici, phãtaistici, imperiti,
qui quãplures libros ediderat in vulgari Catala-
nico, quia totalitẽr grammaticã ignorabat: quæ
doctrina erat plurimum diulgata, quam credi-
tur habuisse à diabolo, cum eã non habuerit ab
homine, nec humano studio, nec à Deo, cum

Deus non sit doctor f̄ hæresum, nec errorum: li-
cet ipse Raymundus asserat in libris suis, q̄ eam
habuit in quodam monte à Christo, qui sibi (vt
dixit) apparuit Crucifixus: qui putatur fuisse dia-
bolus, & non Christus. Quæ doctrina durauit fe-
rẽ per octauaginta annos quousque scilicet, fra-
ter Nicolaus EymERICI ordinis Prædicatorũ Ara-
goniæ Inquisitor ex certis causis habens eandẽ
multum suspectam de hæretica prauitate, illam
multo cum labore transcurrit, & postea præsen-
tauit prædicto Domino Papæ Gregorio viginti
volumina, & causa cõmissa domino Cardinali
Hostiensis, de eius mandato fuerunt per vigin-
ti & vltra Magistros in Theologia diligenter exa-
minata: & tandem de fratru consilio, vt verẽ hæ-
reticalia condẽnata, & tota doctrina generalitẽr
interdicta: quæ doctrina continebat plus quam
quingentos articulos erroneos, de quibus, vt pro-
lixitati parcatur, centum præsentibus inseruntur.

Primus articulus est: quod Deus habet multas
essentias. In lib. de philosophia amoris.

Secundus: q̄ in diuinis essentia nõ est otiosa,
sed essẽtiat, & natura naturificat, bonitas bonifi-
cat, & infinitas infinificat, & æternitas æternifi-
cat.

Raymundi
Lulli errores

cat. In lib. de centum Dei nominibus, & in lib. super primo sententiarum, q. 2.

Tertius: quod sicut leo se habet ad leonificandum, & homo ad hominificandum: sic & multo plus diuina natura se habet ad naturificandum, & diuinitas ad diuinitificandum. In lib. super primo sententiarum, q. 2.

Quartus: quod sicut diuina natura requirit agere intrinsecè, scilicet, naturare: sic sua bonitas requirit bonificare, magnitudo magnificare, aternitas aternificare, & sic de alijs, cum sint cum ipsa natura vnum numero. In lib. super primo sententiarum, q. 2.

Quintus: quod sicut Deus naturale habet intelligere, & amare intrinsecè: ita intrinsecè habet naturale bonificare, aternificare, possificare & virtuosificare. In lib. super primo sententiarum, & in lib. de centum Dei nominibus.

Sextus: quod quia non est altera aternitas nisi Dei, oportet, quod substantia se habeat, ut suppositum aternans, ut de se ipsa producat aternum bonum. In lib. contemplationum.

Septimus: quod in diuinis est dare commune suppositum, quod respondet secundum suam naturam rationibus diuinis in producendo bonum. In libro contemplationum in pluribus locis, & in lib. de septem arboribus.

Octauus quod in diuinis sunt tres personae, & non plures, nec pauciores, scilicet, vnus, vnibilis, & vnire: deificans, deificabilis, & deificare: aternificans, aternificabilis, & aternificare. In lib. de septem arboribus.

Nonus, quod in diuinis deificatiuus, bonificatiuus & aternificatiuus, virtuosificatiuus, possificatiuus, & in amore intellectiuus est Pater deificabilis, bonificabilis, aternificabilis, virtuosificabilis, possificabilis: & in amore intelligibilis est Filius: sed deificare, bonificare, aternificare, virtuosificare, possificare, & in amore intelligere, est Spiritus sanctus. In lib. de centum Dei nominibus, & in lib. de vij. arboribus.

Decimus: quod essentia & natura Dei patris generat filium. In lib. de centum Dei nominibus, & in lib. de ecclesiasticis prouerbij.

Vndecimus: quod Deus pater est antequam Deus filius. In lib. de vij. arboribus.

Duodecimus: quod Deus pater, in quantum pater, est suppositum singulare, sed in quantum respondet iuis rationibus ad procedendum filium, est suppositum commune. In lib. de 7. arboribus.

Tertiusdecimus: quod si Deus non fuisset pater, non potuisset esse pater aternitatis, cuius est pater. est, in quantum eam dedit filio per generationem. In lib. de ecclesiasticis prouerbij.

Quartusdecimus: quod Deus pater est multiplicabilis, & Deus filius conformiter. In lib. de contritione, confessione, satisfactione, & oratione.

Quintusdecimus: quod Deus filius est à Deo patre totus generatus, & tota eius essentia, & natura. In lib. orationum.

Sextusdecimus: quod Deus filius sic essentia liter est de essentia productus, sicut personaliter de persona. In libro super primum sententiarum.

rum, quae 24.
Decimus septimus: quod Dei filij essentia relata ad personam filij sic est genita, sicut est ingenta essentia patris relata ad personam patris. In lib. super 1. sent. q. 24.

Decimus octauus: quod Deus, qui est filius deitatis, est pater hominis deificati, propter hoc ut deificare patri assimiletur. In lib. de centum Dei nominibus.

Decimus nonus: quod Spiritus sanctus est conceptus de patre, & filio. In lib. de ecclesiasticis prouerbij.

Vigésimus: quod Spiritus sanctus procedit à patre, & filio, ut aequalis sit patri, & filio, ita quod habeat duas passiones, vnā scilicet à patre, & alia à filio, sicut pater habet duas actiones, & filius vnā actionem, & vnā passionem. In lib. de 7. arboribus, & in lib. super 1. sent. q. 12.

Vigésimus primus: quod duae passiones Spiritus sancti sunt de tota actiuitate patris, & stant sicut vna persona, sicut duae actiuitates vnum principium. In lib. de 7. arboribus.

Vigésimus secundus: quod de patre, filio, & Spiritu sancto sic est, quod quilibet eorum statim cōpletus, sicut alius, & stant omnes tres vnus Deus non distincti in aliquo. In lib. de confessione, contritione, satisfactione, tempore, & oratione.

Vigésimus tertius: quod tantum sunt tres personae diuinae in vnione, quod nulla illarum trium potest aliquid agere intrinsecè sine alijs: quia nec generare, nec spirare. In lib. contempl.

Vigésimus quartus: quod generatio, & processio non possunt esse in diuinis, per vnā vel duas personas solum minus de omnibus tribus. In lib. de contempla.

Vigésimus quintus: quod stante filio de toto patre, & stante Spiritu sancto de totis ambobus sine aliqua conditione contrarietatis, stat eorum distinctio, & concordia in maiori parte. quae potest esse, & tres personae diuinae distinguuntur maiori distinctione, quae potest esse. In libro de 7. arboribus.

Vigésimus sextus: quod sicut inter patrem, & filium in diuinis est maior vnitas, & concordia, quae potest esse, sic inter eos est maior distinctio, quae potest esse. In lib. de 7. arboribus.

Vigésimus septimus: quod male faciunt illi, qui dicunt, quod inter patrem, & filium, & Spiritum sanctum non sit tanta distinctio, quanta est inter Deū, & equum, cum inter diuinas personas sit maior concordia, quae inter Deū, & equū: quae maior concordia non potest esse sine maiori distinctione personarum. In lib. de 7. arboribus.

Vigésimus octauus: quod extra Deum differentia est maior in pluralitate, & concordia in vnitate, sed in Deo est aequalitas in differentia, & vnitate. In lib. amati, & amicit.

Vigésimus nonus, quod in quantum filius in diuinis est distinctus à Patre, & Spiritu sancto personaliter, potest esse incarnatus sine hoc quod illi non sunt incarnati: sed in quantum omnes tres personae sunt vna essentia, & natura, oportet quod Pater, & Spiritus sanctus sint ita veraciter homo per

per incarnationem, sicut Filius. In li. 7. de arbo.

Trigesimus: quod unitas naturæ, & essentia diuina facit stare æqualiter tres personas diuinas hominem deitatum. In lib. de 7. arboribus.

Trigesimus primus: quod in persona filii Dei accepit natura humana participatione cum persona Dei patris, & Dei Spiritus sancti. In lib. de ecclesiasticis prouerbis.

Trigesimus secundus: quod tunc quando Filius Dei accepit humanam naturam, produxit personam hominem in sua persona: sic in amando esse hominem, sicut produxit cum Patre Spiritum sanctum. In lib. de 7. arboribus.

Trigesimus tertius: quod esse humanum est nobilior esse, quod Deus creauit, & homo melior creatura, quæ sit: & sicut essentia diuina est summum esse in bonitate, ita Filius Dei fuit incarnatus in meliori esse, quod sit post diuinum esse. In lib. contempla.

Trigesimus quartus: quod diuina natura, quæ est Filius Dei, uoluit esse induta de humana natura, quæ est Christus homo. In lib. de 7. arboribus.

Trigesimus quintus: quod Deus pro humano genere saluando sine hoc quod humanum genus non petiuit veniam, uoluit ei indulgere per incarnationem, quam accepit misericordia, quæ est Deus. In lib. de 7. arboribus.

Trigesimus sextus: quod si humana natura potuisset elongare à diuina natura, & eam fugere, ut non incarnaret se in ea, fecisset: sed natura diuina accessit ad humanam naturam, & incarnauit se in illa in lib. contempla.

Trigesimus septimus: quod natura diuina in Christo uita humanitati à peccato originali purificauit, custodiuit, & mundauit eius humanitatem, ut non esset in ea. In lib. contemplationum.

Trigesimus octauus: quod in Christo sunt tres naturæ, scilicet diuina, anima rationalis, & corpus humanum; & propter quamlibet istarum naturarum est rex, nam propter naturam diuinam est rex diuinus, & æternus, propter animam rationalem est rex omnium spirituum creatorum, & creabilem, sed propter corpus humanum est rex totius corporalis naturæ. In lib. de Benedicta tu.

Trigesimus nonus: quod substantia Christi humanitatis distinguitur in tres res, scilicet, animam, corpus, & spiritum, qui exit à duobus, scilicet, à corpore & anima. In lib. contempla.

Quadragesimus: quod anima Christi diligit suam formam, & suam materiam: quæ forma anime Christi est nobilior, pulchrior, melior, & honorabilior forma quæ sit; nec alia forma aliarum creaturarum habent tantam uirtutem, sicut habet sola forma anime Christi: in qua propter eius pulchritudinem illi, qui sunt in paradiso, habent magnam gloriam. In lib. contempla.

Quadragesimus primus: quod per Christum principaliter est mundus creatus de nihilo. In lib. de centum Dei nominibus.

Quadragesimus secundus: quod diuina natura, & humana in Christo sunt magna in differentia & concordia; & tam magna, quæ sicut est concordia maior, quam alia concordia, quæ sit inter

A creatorem, & creaturam, oportet quod sit differentia maior inter diuinam naturam, & humanam in Christo, quæ aliqua differentia, quæ sit inter creatorem, & creaturam. In lib. de 7. arboribus.

† Videtur his decessit dicitio ita.

Quadragesimus tertius, quod inter uerbum diuinum, & animam, quam assumpsit, est magna concordia per coniunctionem, & unionem; & ita magna, quod uerbum est anima, & homo, & homo est uerbum cum omnibus partibus suis, & uerbum conuertitur cum anima. In lib. super primo sentent. q. 7.

B Quadragesimus quartus: quod anima Christi est instrumentum, & uerbum est agens, & ideo mediante anima Christi uerbum comprehendit, & non immediate. In lib. 3. sententiarum. q. 17.

Quadragesimus quintus: quod Christo ita fuit leue in die passionis sue dolores sustinere, sicut dicere. In lib. contempla.

Quadragesimus sextus: quod tota humana natura Iesu Christi in passione penam habebat, & tota diuina natura penam eius sentiebat. In lib. de ecclesiasticis prouer.

C Quadragesimus septimus: quod corpus Christi stans in Cruce fuit mortuum, in quantum anima dimisit illud, & non fuit mortuum, in quantum deitas ab eo non recessit; nec coniunctio diuina natura, & humanae fuit diuisa: remansit ergo Christus uiuus, & mortuus: fuit mortuus secundum naturam naturalem, sed remansit uiuus supra naturam naturalem. In lib. de 7. arboribus.

Quadragesimus octauus, quod mortuus fuit Christus homo secundum mortem humanam; sed remansit homo Deus, in quantum Deus remansit homo. In lib. de 7. arboribus.

Quadragesimus nonus, quod resurrexit Christus propter hoc, ut esset homo coniunctus ex anima, & corpore, sicut erat homo antequam morte retur; & quando, fuit mortuus, fuit homo, in quantum filius Dei erat homo. In lib. de 7. arboribus.

D Quinquagesimus, quod in celo imperiali sunt anime sanctorum, & in illo uident Deum, & contemplantur facie ad faciem, & oculo spirituali ad oculum; & in istis locis inferioribus nulla anima potest uidere nec contemplari Deum sine medio, quod est species phantastica. Est ergo nobilior locus ille superior, quam ille inferior; oportet ergo quod Christus ascenderit corpus suum in altum. In lib. de 7. arboribus.

† al. assumptio.

¶ al. assumptio. ruit ergo quod Christus ascenderit corpus suum in altum. In lib. de 7. arboribus.

E In quo uidetur intelligere, quod anima Christi usque post ascensionem non contemplantur, nec contemplari potuit diuinam essentiam immediate, & facialiter.

Quinquagesimus primus, quod Dei filius est bonus ratione bonitatis beate Mariæ, quæ est bona per naturam, & naturalem habet proprietatem, quod est bona in seipsa in tantum quod non fecit peccatum mortale nec ueniale, sed habet proprietatem per seipsam faciendi bonum. In lib. de beata Maria.

Quinquagesimus secundus, quod beata Maria relaxat peccatoribus culpas, & peccata, & potest plus peccatoribus indulgere, quæ ipsi peccare, donec

R natque

natque virtutes, & merita, fidem, spem, & charitatem, cum quibus habeant homines vitam aeternam. In lib. de beata Maria.

Quinquagesimustertius: quod voluntas beate Mariæ est contra iustitiam, quia non dilexit filij sui mortem, quem Deus cum iustitia interemit: & in hoc est stulta, & inobediens beate Mariæ voluntas. In lib. orationum.

Quinquagesimusquartus: quod Papa est Vicarius beati Petri. In lib. de 7. arboribus: & in lib. contempla.

Quinquagesimusquintus: quod propter peccatum primi hominis totus mundus fuit corruptus, & quantum ad vegetabilia, & animalia, & B alia creata ad seruitium hominis: immo etiam quantum ad dæmones, & etiam angelos. In lib. contemplat.

Quinquagesimussextus: quod propter peccatum originale corpus hominis, non est dignum, quod sumat usum, & seruitium, ac vitam de plantis, nec de animalibus brutis, quæ sunt creaturæ Dei, in quibus non habet ius aliquis, qui sit contra Deum in lib. de articulis fidei.

Quinquagesimusseptimus: quod quia anima rationalis est forma corporis, & mouet corpus ad accipiendam vitam de plantis, animalibus brutis, & alijs rebus ei necessarijs, mouet corpus iniuste contra ius, & rationem. In lib. de articulis fidei. Et quod ille, qui est in peccato, non habet ius in aliqua creatura. In lib. de ecclesiasticis pro uerbis.

Quinquagesimusoctauus: quod post peccatum originale Deus, & humanum genus fuerunt in magna contrarietate boni, & mali, virtutis & vitij, veri, & falsi; & illa contrarietas erat ita magna, quod Deus in mundo populum non habebat. In lib. super sentent. q. 110.

† al. & non. Quinquagesimusnonus: quod Deus consentit, quod homo faciat peccatum veniale, vt non faciat peccatum mortale: alias magis distaret a diuina bonitate, & magnitudine per peccatum veniale quam per mortale: & sic Deus non licentiaret hominem, quod faceret peccatum veniale: quod est impossibile. In lib. sen ten. q. 119.

Sexagesimus: quod Deus peccatorem iuuare non potest, dum suum intelligibile, & amabile sunt infirma, & hoc quia participare non potest per suam bonitatem, & virtutem cum malitia: neque Deus contra iustitiam agere potest. In lib. super 2. sententiarum. q. 47.

Sexagesimusprimus: quod anima Iudei, & Sarra- E ceni, qui credit esse in veritate, & non peccat mortaliter in peccato actuali non habebit penam spiritualem. In lib. de 7. arboribus.

Sexagesimussecundus, quod nullus est homo ita utilis, nec ita peccator, qui qualibet hora, quæ velit, non possit esse Dei amicus, & familiaris. In lib. contempla.

Sexagesimustertius: quod homo non debet reclamare ad Deum si non diligit eum: & quod ille facit magnam malignitatem, qui orat Deum sine charitate, in lib. de ecclesiasticis pro uerbis.

Sexagesimusquartus, quod in faciendo bonū

A nõ oportet nos sperare, quod Deus incipiat, quia iam incepit, quando nos creauit, & pro cõseruatione nostra mundum nobis dedit, vt ei seruamus, & cum honoremus. In lib. orationum, & in lib. de philosophia amoris.

Sexagesimusquintus: quod virtus est ita bona & quantitate magna, quod omnis homo potest eam habere pro sua voluntate. In lib. de philosophia amoris, & in lib. de ceterum Dei nominibus.

Sexagesimussextus: quod nullus homo est qui non possit multiplicare amorem suum & velle, in quantum voluerit, in lib. contempla.

* Sexagesimusseptimus: quod de amore diuino quilibet potest habere quantum voluerit, & de Deo quilibet etiam potest habere quantum voluerit. In lib. contemplationum, & in lib. de ceterum Dei nominibus.

Sexagesimusoctauus: quod quilibet homo potest Deum contemplari quantum vult, & vbi vult, & quando vult. In lib. contempla.

Sexagesimusnonus: quod quilibet homo de charitate, & spe potest habere quantum vult. In lib. contempla. & in lib. de 7. arboribus.

Septuagesimus: quod homo potest venire ad saluationem per virtutes morales, & quod quilibet homo potest habere de gloria paradisi tantam quantum vult habere omni tempore, quo est in isto mundo, potest eam sibi procurare, & in omni loco in quo sit, potest homo eam lucrari. In lib. de articulis fidei, & in lib. contempla.

Septuagesimusprimus: quod homo peccat, & est Deo inobediens, si non facit bonum quod intelligit, quod quidem potest facere, licet illud bonum facere non sit ei mandatum. In libro contempla.

Septuagesimussecundus: quod qui non facit id bonum, quod potest facere, nõ videtur Deum multum diligere. In lib. contempla. & in lib. de ceterum Dei nominibus.

D Septuagesimustertius: quod tantum est impurandum omnipotenti bonum facere, & nolens, quantum si faceret malum; quia homo potens facere bonum, & nolens, semper est in culpa. In lib. de contempla.

Septuagesimusquartus: quod qui non facit totum posse suum ad conuertendum omnes infideles, errat, & debet timere Deum, & est sine charitate. In lib. contempla.

Septuagesimusquintus, quod Deus est ita firmus ad indulgentiam, quod nihil potest indulgentiam impedire nisi desperatio. In lib. de ceterum Dei nominibus.

Septuagesimussextus, quod Deus habet populo suo tantam charitatem, quod quasi omnes homines mundi erunt saluari, quia si plures essent damnati, quam saluati, misericordia Christi esset sine magna charitate. In lib. de planctu.

Septuagesimusseptimus, quod sine charitate non possumus habere aliquam virtutem, sicut si ne oculis non possumus videre. In lib. de doctrina puerili.

Septuagesimusoctauus, quod quia omnes homines eiusdem speciei sunt, dignum est, quod homo

homo diligit proximum suum quatum seipsum; & si non facit, eius amor est falsus, & deordinatus: & de hoc est Dei mandatum. In lib. contemplationum, & in lib. de 7. arboribus, & in alio de doctrina puerilli.

Septuagesimus nonus: quod illi, qui non diligunt plura multipliciter, vel pauciter, vel sterilitatem, seu siccitatem, caliditatem, & frigiditatem, & alia, quae fiunt in mundo similia, non diligunt opera diuina, sed contrariantur diuina iustitia. In lib. contemplat.

Octuagesimus: quod homo debet amare Deum quia bonus est, non autem propter vllam rem, quam sibi donet; nec propter indulgere suum peccatum; nec propter hoc, quod ipse non sit damnatus: & qui sic voluerit orare, sentiet se tam altum per suum amare, & per suum intelligere, & memorari, quod non poterit altius ascendere. In lib. de contritione, confessione, satisfactione, & oratione.

Octuagesimus primus: quod illi, qui amant Deum propter hoc ut det eis gloriam caelestem, vel bona temporalia, & timent Deum propter hoc ut non det eis poenam infernalem, vel labores temporales, faciunt de prima intentione secundam, & de secunda primam, & eorum intentio est peruersa, & falsa, & contra Dei intentionem: & non est vnus homo solus, qui fecerit tantum malum sicut id, quod fecit Machometus, qui tot homines misit in errorem; & tamen maius malum sequitur cum homo non habet Deum primam intentionem, quam sit totum malum, quod fecit Machometus: quia maius bonum est in homine vno, qui fortiter diligit Deum per primam intentionem, quam sit malum in omnibus hominibus, qui sunt damnati. In lib. intentionum.

Octuagesimus secundus: quod si Deus dat homini de bonis huius mundi, nec propter hoc, quia dat sibi, & multiplicat bona, homo debet eum diligere plus: quia tantum debet eum diligere, quod plus non possit eum diligere. In libro de arte amatiua.

Octuagesimus tertius, quod inconueniens est, quod verus amor propter aliqua, quae facit homini Deus multiplicet, seu minuat suum amare, quia, postquam Deus inchoauit hominem amare bonitate, magnitudine amore, & sic de alijs, & homo contemplari Deum, non conuenit quod contrarie habeat posse in amare: immo oportet esse tam magna magnitudo inchoandi contemplandi in amore, vestito bonitate, magnitudine & duratione, & sic de alijs, quod non possit suum amare crescere, nec minui: quia si posset crescere & minui, iam initiare & contemplari non intraret medium amoris. In lib. de arte amatiua.

Octuagesimus quartus: quod tantum desiderat & amat amicus; hoc est homo iustus, bonitatem, magnitudinem, & aeternitatem sui amati, hoc est Dei, quod propter suum amorem se concordant bonitas, magnitudo, & aeternitas in esse vnam essentiam, & naturam, & vnam & eandem rem in numero in amico & amato. In lib. de arte amatiua.

A Octuagesimus quintus: quod amicus, & amatus (scilicet homo iustus & Deus) sunt vna indistincta & inconfusa essentia & natura, in bonitate & magnitudine, & aeternitate. In lib. de arte amatiua.

Octuagesimus sextus: quod si amicus, hoc est homo iustus, non fuisset ipsa substantia sui amati, hoc est Dei, & amatus non fuisset ipsa substantia sui amici, iam eorum gloria non fuisset in magna concordia amoris. In lib. de arte amatiua.

B Octuagesimus septimus: quod amicus & amatus, hoc est homo iustus, & Deus, in quibus non est parvus amor, sed magnus: possunt esse, immo sunt vnus essentia & natura diuina indistincta, & indiuisibilis sine vlla contrarietate, & diuersitate essentiae. In lib. de arte amatiua.

Haec verba replicat frequenter in substantia & effectu, quod amicus & amatus (per quos intelligit Deum dilectum, & hominem diligentem Deum) sunt vna essentia in numero, vna natura, substantia vna, actualitas vna, aeternitas vna, magnitudo sine contrarietate & diuersitate essentiae indiuisibilis, & indistincta. In lib. de arte amatiua.

C Octuagesimus octauus: quod de Patre, & Filio, & Spiritu sancto, sic est, quod quilibet stat tam completus sicut alius: & stant omnes tres vnus Deus non distincti in aliquo. Et qui sic potest leuare suum orare, & potest tam longo tempore stare sine imaginatione de vlla re temporalis, nulla oratio tantum valet: quia homo stabit totus raptus superius per Spiritum sanctum, non curans de re quae sit hic; & suum orare erit sic verum, quod homo non possit addere in contemplando, nec desiderando. In lib. de contritione, confessione, satisfactione, & oratione.

D Octuagesimus nonus: quod infanti, qui non vult assentiri sacramento confirmationis, non valet sacramentum baptismatis. In lib. contemplationum.

Nonagesimus: quod si homo non est confirmatus, & credit esse confirmatus, est a peccato originali mundatus ratione bonae intentionis, quae consumit culpam & peccatum. In libro contemplationum, & in libro de Ecclesiasticis prouerbijs.

E Vbi dat intelligere, quod peccatum originale non mundatur in baptismo, sed in confirmatione; praesertim quia addit, quod sacramentum confirmationis est inuentum ad hoc, ut infantes per se promittant quod eorum patrini pro eis in baptismo promiserunt, & tunc patrini a promissione, quam fecerunt, sunt totaliter liberati. In libris praedictis, & etiam in lib. de doctrina puerili.

Nonagesimus primus: quod quilibet est obligatus ut sit in ordine matrimonij, uel religionis: quia omnis alius status discordat cum finali intentione.

tionem, propter quam quilibet est creatus. In lib. de doctrina puerili.

Nonagesimus secundus: quod in matrimonio generatur homo cum sanctitate: & quod matrimonium sic ligat, quod nullus debet accedere ad uxorem suam, nisi causa prolis. In lib. de Ecclesiasticis prouerbis.

Nonagesimus tertius: quod existentes in purgatorio non possunt Deum tantum diligere, sicut eum diligere si illas penas non sustinerent. In lib. orationum.

Nonagesimus quartus: quod sicut Deus Pater non addit aliquid in filio generando in eternitate: ita sacerdos non addit aliquid Christo, vniuerso sibi substantiam, quam panis & eius accidentia dimittunt. In lib. de Ecclesiasticis prouerbis. vbi supponit quod vniuerso.

Nonagesimus quintus: quod sicut Dei filius non accipit additamentum per esse hominem, ita sacerdos facit, quod sanguis, quem accipit Christus de Domina nostra, non accipit additamentum propter additionem, quam facit cum sanguine calicis. In lib. de Ecclesiasticis prouerbis. vbi supponit, quod sanguis, quem Christus accepit de Domina nostra, & qui est in calice, sint duo sanguines distincti, post vnitum.

Nonagesimus sextus: quod omnes articuli fidei, & Ecclesie sacramenta, ac potestas Pape possunt probari, & probantur per rationes necessarias, demonstratas, & euidentias.

Et ipse Raymundus dicit se probare per rationes, quas adducit, quas dicit & reputat esse tales: sed homines insciji, & peccatores non intelligunt eius rationes. In lib. de articulis fidei. & in lib. contemplationum. In lib. de Ecclesiasticis prouerbis. & in lib. de planctu Raymundi.

Nonagesimus septimus: quod fides est necessaria hominibus insciji, rusticis & ministris, & non habentibus intellectum eleuatum, qui nesciunt cognoscere per rationem, & diligunt cognoscere per fidem: & quod homines grossi ingenij, & illiterati, & insciji, diligunt cognoscere articulos fidei per fidem, & non per rationem: & facilius trahuntur ad veritatem Christianorum per fidem, quam per rationem: sed homo subtilis facilius trahitur per rationem, quam per fidem. In lib. contemplationum.

Nonagesimus octauus: quod ille qui cognoscit per fidem, ea quae sunt fidei, potest decipi: sed ille qui cognoscit per rationem, non potest falli: nam fides potest errare, & non errare. Et si homo errat per fidem, non habet tantam culpam, sicut si erraret per rationem. Et sicut verius cognoscimus ea, quae videmus, quam ea, quae palparamus: ita verius sumus dispositi ad cognoscendum veritatem per rationem, quam per fidem. Sed sicut palpando aliquando inuenimus veritatem, ita etiam quando per fidem cognoscimus veritatem sicut caeci, qui aliquando inueniunt quae volunt, aliquan-

do non. In lib. contempla.

Nonagesimus nonus: quod interficietes hereticos sunt iniuriosi, & vitiosi in suo memorari intelligere, atque velle, quia heretici quando interficiuntur, moriuntur morte sensuali, & morte intellectuali: & Christus voluit, quod eius discipuli & Apostoli essent homines simplices, & qui non interficerent infideles; propter hoc, ne interficiendo eos sensualiter, morerent etiam eorum animas: heretici autem & infideles sunt eiusdem naturae humanae, sicut ceteri, pro qua humana natura filius Dei assumpsit carnem. In lib. contemplationum.

Centesimus articulus, quod Deus contulit ipsi Raymundo Lullo istam artem & doctrinam generalem in quodam monte: qui sibi apparuit, crucifixus, & contulit eam sibi pro huius saeculi tenebris illustrandis, quae est generalis ad omnem scientiam, & naturalem, & medicinam, & ad iuras, & valet specialiter ad destruendum errores. In prologo super lib. sententiarum; & in lib. de planctu Raymundi.

Quamplures, & quamplures alios articulos ponit in suis libris haereticos, erroneos, temerarios, & periculosos, qui digni relatione & memoria non existunt: ut pote qui nulla ratione apparente vel colorata fulciuntur: sed potius temeritati, presumptioni, voluntati propriae, & ignorantiae multae, & imperitiae inveniuntur.

Horum: certum articulum primum, in duobus codicibus, quorum tamen vnus ab alio est extractus, non inuenitur taliter totaliter: sed vt mihi videtur; qui satis legit, contuli, & perlegi, inuenitur equipollenter, seu consequenter. Qui centum articuli a compilatione viginti Magistrorum praedictorum fuerunt abiecti.

De Lullistis, & eorum erroribus.

Iste Raymundus Lullus multos sequaces habuit, atque habet hodie, qui impudenter doctrinam suam, licet haereticam, & peruersam, atque ab Ecclesia reprobam, totis viribus sustinent, & defendunt, & defendentes in errores varios incedunt; qui sequaces Lullistae ab isto Raymundo Lullo communiter appellantur.

Haereses autem, & errores istorum Lullistarum isti sunt.

Primus error: quod Raymundus Lullus dogma suum non habuit per hominem, nec per studium, sed per reuelationem Iesu Christi, qui in insula Maioricarum in quodam monte sibi apparuit crucifixus, qui dominus Iesus, illi dogma contulit antedictum.

Secundus error: quod doctrina Raymundi Lulli excellit omnium aliorum doctrinam in bonitate & veritate, etiam Augustini.

Tertius error: quod Theologi nostri & poris moderni nihil sciunt de vera Theologia.

Quartus error: quod Deus veram theologiam a theo-

à theologis modernū temporis propter peccata eorum abfultit, & eam Lullistis ipsis contulit. Quinque error: quod omnes doctrina: destruentur nisi doctrina Raymundi Lulli, quę perpetuò remanebit.

Sextus error: quod tempore Antichristi nos theologi apostatabimus à fide, & tunc Lulliste ipsi per doctrinam istius Raymundi reducent Ecclesiam ad fidem catholicam.

Septimus, quod doctrina veteris testamenti attribuitur Deo patri, doctrina noui testamenti Deo filio; sed doctrina Raymundi Lulli, Deo Spiritui sancto.

Octauus error: quod doctrina Raymundi Lulli non potest haberi nec per studiū, neque per hominē, sed tantum per Spiritus sancti reuelationem.

Nonus error: quod doctrina Raymundi Lulli sic ab eius sectatoribus per Spiritus sancti reuelationem habetur, quod in triginta, quadraginta, quinquaginta sexaginta horis habetur.

Decimus error quod doctrinam ipsius Raymundi Lulli nullus intelligit, nec intelligere potest, nisi soli Lullistę ipsi.

Vndecimus error: quod dominus Gregorius Papa xi. qui doctrinam Raymundi Lulli in viginti eius voluminibus contentam, vt hereticalem in ducentis articulis a uinione in Consistorio condemnauit, totamque generaliter vt suspectā vehementer de heresi cunctis hędilibus interdixit, factum collegium, quod consensit; Cardinalis Hostiensis, qui commissarius in illa causa fuit; Magistri in Theologia ultra viginti, qui ad condemnationem prædictam consilium præstiterunt, isti doctrinam istam non intellexerunt, decepti sunt, & turpiter errauerunt.

Duodecimus error: quod Raymundus prædictus est in celis beatus, & pro tali habendus a suis sectatoribus, & nominandus.

COMMENT. XXXIII.

OMnes hæc quęstiones, in quibus particulares quorundam errores recensentur mirabilē habent fructum, & Theologis & Inquisitoribus præsertim sunt valde vriles, ad quos spectat (vt supra monui) non modo catholicas veritates noscere, sed et oppoſitas falſitate intelligere, ut muneris suo rectius satisfaciant. Docet autem Emericus qui fuerint damnati, propter quid, item à quibus Romanis Pontificibus: nos singulorum historias breuiter more nostro recensimus.

In primis tamen id est, tum in hac quęstione, tum in alijs multis huius operis, in quibus Emericus multorum errores & hæreses commemorat, diligenter obseruandū est, non putare omnes articulos, quos enumerat vere hereticos esse, id enim manifeste falsum saepe apparet, sed per errores latiori quadam verbi significatione comprehendit varios propositionum in fide peccantium gradus, seu qualitates, de quibus breuiter egimus pauld ante super q. 3. huius partis: nam & concilium Constantiense, & Martini quinquies in eodē Concilio errores Joannis Vireliffi, & Joannis Huss, dānant: nihilominus tamē non

A omnia eorū dogmata seu articuli damnantur, vt vere hereticales, sed quidam vt blasphemis, quidā scādaloſi, quidam piarū auris offensiuis, quidā denique aliarum qualitatium, vt constat ex eodem concilio Constantiensi, Sess. 15. & ex Epistola Martini quinti relata in eodē concilio Sess. 45. & inter litteras Apostolicas pro officio sanctę Inquisitionis in fine huius operis, ita prorsus Emericus dū articulos hereticales nominat, aliarū qualitatū propositiones non excludit, neque. n. vir tam doctus tam est imperius. a. Et ante condemnationem statim dictorum errorum factam per Dominum Benedictū duodecimum in extrauaganti, Benedictus Deus. Prius legabatur per dominum Benedictum vndecimū caterum ex his quę diximus supra super dicta extrauaganti, Benedictus Deus relata in hac 2. parte. pagi. 127. constat apertissimē eam Benedicti duodecimi esse: quare cōdemnatio facta per dictam extrauagantem omnino subsecuta est condemnationem factam hic per Joannem xxii. cum Benedictus duodecimus post Joannem xxii. Pontificatum gesserit.

B Idē dominus Ioannes xxii. condemnauit, &c. post illam Fratris Petri Ioannis ordinis Fratrum Minorum. Gabriel Prateolus lib. 14. c. 26. de vitis & sectis hereticorum, ait hunc Petrum Joannē Cuius temporibus Cęlestini Papę III. circa annū Domini MCCCIX. At Emericus infra in hac 2. par. q. 15. cum insurrexisset in prouincia Narbonę temporibus Clementis V. hoc est circa annū Domini MCCCXI. testatur, quod ipsum asserere etiam videtur non obscure Alfonso Castrius lib. 2. aduersus hæreses, verbo, Anima, hæresi 1.

C Fuit Petrus Joannes Monachus ordinis Fratrum Minorum sancti Francisci natus in oppido quodam Ciriaco diocesis Biterren. valdeque studuit doctrinæ Abbatis Joachim, de quo egimus supra parte 1. super cap. Damnamus, de summa trinit. cuius etiam Joachim errores tenaciter sequebatur, quos late refert & confutat Guido Carmelita in summa de heresibus, tit. de heresibus Abbatis Joachim, & Petri Joannis. Hic Petrus, commentarios scripsit in Apocalypsim, Euangelium Matthæi, & Epistolas Canonicas, quos hic Emericus Apostolicas, sine postillam vocat plenos, vt referunt doctores, & somnūs, & mēdacijs, ac vanitatibus, & heresibus. Idē Prateolus præcitato loco scribit hunc Petrum Joannem de iussu & mandato Cęlestini Tertij post mortem exhumatum, & hereticum omnium sententia & calculo declaratum, & eius ossa rogo imposita ac combusta fuisse; quod tamē falsum esse videtur, eū nec tempore Cęlestini Tertij, ac nec multis quidem postea annis ortus fuerit hic Petrus: nam à Cęlestino tertio vsque ad Clementem V. cętū annos intercesse constat. Prateolus vero ideo fortassis in hoc deceptus est, quia cum apud Guidonem Carmelitam vidisset simul recēseri hæreses Abbatis Joachim & Petri Joannis, & Abbas Joachim vixit circa tempora Cęlestini Tertij: putauit Petrum Joannem eisdem temporibus extitisse. Quare verius est eum tempore Clementis V. exortum circa annū Domini MCCCXI. & per Joannem xxii. qui proximē in Pontificatu successit Clementi V. ad annos Domini MCCCXVI. condemnatam eius do-

D trinam,

E

Errinam, & errores, ac iubente eodem domino Papa Joanne xxii. post mortem fuisse exhumatum & combustum, si vera sunt, quae amotatur infra in hac 2. parte super q. 26. quae mihi non videtur à veritate abesse. Bernardus tamen Lutzeburgus in catalogo hereticorum lib. 3. in verbis, Petrus Ioannes ait tempore Clementis Sexti circa annos Domini MCCCXLVI. de mandato eiusdem Pontificis post mortem hereticum declaratum, exhumatum, & combustum fuisse hunc Petrum Ioannem.

Iam illud etiam constat quosdam peculiare errores huius Petri Ioannis, videlicet quod paruulis in baptismo gratia & virtutes non conferantur: item quod anima rationalis in quantum rationalis, non est forma corporis: item quod Christo uicent, et non mortuo fuit lancea apertum latus: per Clementem V. in Concilio Viennensi fuisse condemnatos, ut habetur in Clem. 1. de Summa Trinit. & fide catho. quos etiam refert Eymericus in varijs locis huius 2. partis, & Guido Carmelita in summa de heresibus, tit. de heresibus Petri Joannis, c. 1. 2. & 3. De eodem hoc Petro Ioanne agit rursus Eymericus infra in hac 2. parte, q. 15. & 26.

c Cotentem in libello Fratris Michaelis de Casana heretici: Ministri Generalis ordinis Fratrum Minorum. Emerfit Michael de Casana tempore domini Joannis xxii. circa annos Domini Iesu Christi MCCCXIII. fuit minister Generalis ordinis Fratrum Minorum superbia tumidus, non facile sanctorum dictis obtemperans: qui nullos genuit proprios, & professus etiam est aliorum errores. Denique usque adeo à via humilitatis, & limitibus modestiae ac obedientiae deflexit, ut etiam in summum Romanum Pontificem Ioannem xxii. acerbe fuerit inuectus. Hunc Michaellem Ioannes Papa xxii. ob insignes hereses dignitate priuauit, & hereticum declarauit, ceterum is noluit resipiscere, neque Ecclesiae iudicio obtemperare: sicut constat ex extrauag. Joannis xxii. incipient. Nuper in Cónsistorio publico. quae habetur inter litteras Apostolicas, in fine huius voluminis, ubi multa de hoc diximus, & iterum infra in hac 2. parte super q. 15.

d Aduertendum tamen, quod ante condemnationem, &c. Sequentia usque ad vers. Postea dominus Papa Gregorius. desunt in tribus codicibus manuscriptis, Bononiensi, Sabellano, & Cardinalis de Gambara, ea habet solus Barcinonensis, quae quia in scripto EymERICI conueniunt, non fuerunt omittenda.

e Quidam frater Ioannes de Parma Italicus Monachus. Hic emerfit circa annos Domini MCL. post condemnatum libellum Abbatis Ioachim ab Innocentio III. in Concilio Lateranensi anno Domini MCCXV. Hic fuit doctrinae Abbatis Ioachim sectator tenacissimus: nec modo tuebatur errorem Ioachimianum, sed plures etiam alios, quos refert hic Eymericus: hinc ergo Ioannem Alex. III. damnat prope annis Domini MCCCLIII. de hoc Joanne de Parma rursus agit Eymericus infra in hac 2. parte, q. 26. dum ait ab Alexandro III. condemnatum fuisse librum, Euangelium eternum appellatum, quo loco ostendimus alios libros erroneos propter hunc fuisse per Alexandrum III. damnatos.

A f Postea dominus Papa Gregorius xi. &c. ante dixit & condemnauit doctrinam cuiusdam Raymundi Lulli. Prateolus lib. 16. de uicis sectis hereticorum, c. 2. scribit Raymundum hunc Lullum floruisse tempore Alexandri III. Pontificis Romani circa annum MCLX. de quo tamen si breuius, eadem illa scribunt Prateolus praecitato loco, & Bernardus Lutzeburgus in catalogo hereticorum li. 3. in verbo, Raymundus Lulli. quae hic copiosius recenset Eymericus. Rescriptum autem Pontificum quo Raymundi tractatus interdicitur, refert Eymericus paulo post in hac 2. parte, q. 26. quo loco continentur alia haec spectantia.

B g Quod eam habuit in quodam monte, &c. Hunc montem Maioricensis hodie Randa vocant est autem propterea in ea insula valde celebris. h Ministralibus. Sabellanus Magistralibus. codex Cardinalis de Gambara. Ministralibus. sed Brengonen. & Bonon. melius habent, Ministralibus. est autem dictio Hispana quae significatur mechanicarum artium artifices, quos Itali vocant Artefani.

i Horum centum articulorum primus, &c. Haec quae sequuntur usque ad quaestionem decimam desunt in tribus codicibus manuscriptis, ea tamen habet Barcinonensis impressus, & propterea sunt etiam impressa.

QVAESTIO X.

De heresibus ab Inquisitoribus Aragoniae damnatis de Domini Papae mandato.

S V M M A R I V M.

- 1 Articulus hereticalis de sanguine Christi condemnatus.
- 2 Articuli de Sacramento Altaris, & de Virgine reprobat.
- 3 Hereses vigintiduae publice damnatae, & libro combustus.

ECIMA quaestio est: Hereses seu errores condemnati extra curiam Romanam per Inquisitores Aragoniae haereticae prauitatis auctoritate Apostolica & de expresso mandato domini nostri Papae, qui sunt?

E 1 Ad hanc respondemus, quod dominus Clemens vi. informatus per Fratrem Nicolaum Rosselli ordinis Fratrum Praedicatorum Inquisitorem in partibus Aragoniae & Cataloniae, postmodum vero tituli sancti Sixti presbyterum Cardinalem, quod in Catalonia in ciuitate Barcinonae publice praedicabatur, quod in sanguine Christi spatio in Parascue non remanserat diuinitas, nec sanguis ille erat deificatus, habito solemniter Concilio magistrorum, & aliorum peritorum viros, mandauit per suas pateentes litteras dicto Inquisitori, quatenus dictum articulum ut haereticae, & erroneae, faceret publice reuocari, ac solenniter